

Česká zemědělská univerzita v Praze

Fakulta lesnicko – dřevařská

Katedra myslivosti a lesnické zoologie

Inventarizace chovů zvěře na nehonebních pozemcích v rámci působnosti Městského úřadu Havlíčkův Brod

Inventory of breeding hoofed game on non – hunting areas within the scope of
municipal authority with extended powers Havlíčkův Brod

Bakalářská práce

Jakub Sedlák

Obor: DPRM

Vedoucí práce: Doc. Ing. Vladimír Hanzal CsC.

Praha 2014

Prohlášení:

Prohlašuji, že jsem tuto bakalářskou práci na téma *Inventarizace chovů spárkaté zvěře na nehonebních pozemcích v rámci působnosti Městského úřadu Havlíčkův Brod*, vypracoval samostatně a uvedl jsem všechny použité prameny a literaturu.

V Okrouhlici dne 29. 04. 2014

.....

Podpis autora práce

Poděkování

Chtěl bych moc poděkovat vedoucímu své bakalářské Doc. Vladimíru Hanzalovi, CSc za pomoc při vypracování mé bakalářské práce. Dále bych chtěl poděkovat jednotlivým chovatelům za informace, které mi byli ochotni poskytnout a státní veterinární správě Havlíčkův Brod, která mi poskytla velice cenné materiály k napsání této bakalářské práce.

Abstrakt:

Tématem bakalářské práce je „Inventarizace chovů zvěře na nehonebních pozemcích v rámci působnosti Městského úřadu Havlíčkův Brod.“ Cílem práce je zmapování chovů zvěře na nehonebních pozemcích, včetně farmových na správním území Městského úřadu Havlíčkův Brod. Dále je uvedena problematika zdravotního stavu zvěře chované ve farmových chovech, welfare zvěře.

Klíčová slova: chov zvěře, nehonební pozemky, Havlíčkův Brod.

Abstract:

The theme of the thesis is the "Inventory of breeding birds on non - hunting areas within the jurisdiction of the municipal Office Havlíčkův Brod." Aim is to map the breeding of game on non - hunting plots, including farmed in the administrative territory of the Municipal Office Brod. The following is the issue of the health status of farmed animals are kept in cages, welfare game

Key words: breeding animals, non – hunting areas, Havlíčkův Brod

Obsah

1. Úvod.....	1
2. Literární přehled.....	2
2.1. Právní legislativa chovu zvěře v zajetí.....	5
2.2. Welfare zvěře.....	6
2.3 Požadavky na základní vybavení farmových chovů.....	7
2.3.1. Zabezpečení.....	7
2.3.2 Prostory pro zvířata.....	7
2.3.3 Použité materiály ke konstrukci staveb a vybavení.....	7
2.3.4 Pomocné prostory.....	8
2.4 Medikace farmových zvířat.....	9
2.5 Asociace farmových chovů jelenovitých.....	11
2.5.1 Stanovy AFCHJ.....	11
3. Materiál a metody.....	14
4. Výsledky.....	15
4.1 Zjištěné legální chovy.....	15
4.1.1 Chov Václava Hyrše.....	17
4.1.2 Chov Lesolg s. r. o.....	18
4.1.3 Chov Zempol s. r. o.....	19
4. 1. 4 Chov Ing. Jiří Pospíšil.....	22
4. 1. 5 Chov Petr Čáp.....	24
4. 1. 6 Chov Pavel Málek.....	25
4. 1. 7 Chov Jindřich Pecha.....	27
4. 1. 8 Chov Petr Novák.....	27
4. 1. 9 Chov Roman Choutka.....	27
4. 1. 10 Chov Josef Novák.....	29
4. 1. 11 Chov Minigal s. r. o.....	30
4. 2 Zjištěné nelegální chovy.....	31
4. 2. 1 Chov Bohumír Vacek.....	31
4. 2. 2 Chov Miroslav Dočkal.....	33
5. Diskuze.....	35
6. Závěr.....	36
7. Seznam použité literatury.....	37

1. Úvod

První chovy spárkaté zvěře na nehonebních pozemcích v Československu byly zakládány v první polovině osmdesátých let dvacátého století, jednalo se o farmy ZD Sedmihorky, ZD Čejč a ZD Lučany nad Nisou. V současné době je chov spárkaté zvěře na nehonebních pozemcích velmi aktuální téma. Patří sem zejména farmové chovy, které jsou velmi populární. Hlavním důvodem zakládání farmových chovů je vysoká poptávka po masu z farem.

Práce se věnuje inventarizaci chovu spárkaté zvěře na nehonebních pozemcích v rámci působnosti Městského úřadu Havlíčkův Brod.

V první části své práce se věnuji náležitostem farmového chovu. V druhé části bakalářské práce uvádím zmapované a následně jednotlivě popsané chovy zvěře. Chovy jsem rozdělil na legální a nelegální. U veškerých zjištěných chovů jsem provedl zhodnocení používaných technologií.

Cílem bakalářské práce je:

- popsat legislativní předpisy pro založení chovu zvěře na nehonebních pozemcích
- rozdělit chovy na legální a nelegální
- popsat použité technologie chovu
- zhodnotit počty a druhy chovaných zvířat

2. Literární přehled

Farmové chovy zvěře jsou v poslední době velmi aktuální téma pro mnoho autorů v Česku i v zahraničí.

Bartoš a kol. (1991) ve své publikaci popsali první chovy spárkaté zvěře ve farmách ZD Sedmihorky, ZD Čejč a ZD Lučany nad Nisou. Autoři se mimo jiné zaměřili na metodiku odchovu daňčat a kolouchů a detailně popsali ekonomické aspekty farmového chovu.

Bartoš a kol. (2000) sestavili sborník biologie jelenovitých. Autoři sborníku se mimo jiné zabývali i faktory ovlivňující růst a vývoj paroží. Důležitým faktorem ovlivňující růst a vývoj paroží je počasí. V sezonách, kdy byl dostatek srážek, ubylo špičáku a přibylo více ročků s rozvětvenými parohy.

Pařízek (2012) popsal celkové počty farem v České republice, v roce 2012 bylo evidováno 374 farem s celkovým počtem 10 222 zvířat. Největší zastoupení má *dama dama* v počtu 5 562 kusů.

Pařízek (2012) ve svém článku popsal první farmové chovy na Novém Zélandu. Důležitým faktorem chovů na Novém Zélandu je metoda řízené reprodukce.

Slamečka (2013) ve své práci uvádí pravidla pro zakládání farmových chovů na Slovensku.

Dle zákona 166/1999 chovaná zvěř ve farmových chovech není zvěří, ale jedná se o hospodářské zvíře, daná zvířata podléhají evidenci.

Dle zákona 449/2001 je zakázáno vypouštět zvířata z farmových chovů do volné přírody.

Vyhláška 208/2004 upravuje požadavky v chovech *cervus elaphus*, *cervus nippon* a *dama dama*.

Vyhláška 201/2003 upravuje porážku zvířat chovaných na farmách a následnou úpravu masa.

Řezáč (1990) popsal výskyt endoparazitů u *cervus elaphus hippelaphus* v podmínkách farmových chovů v jižních Čechách. V měsíčních intervalech bylo odebíráno několik fekálních vzorků k určení výskytu *Varestrongylus sagittatus*, *Dictyocaulus viviparus*, *Elaphostrongylus cervi*.

Yerex a kol. (1990) ve své publikaci popisují aktuální vývoj farem *cervus elaphus* na Novém Zélandu.

Godfroid a kol. (2000) se zabývali výzkumem výskytu *Mycobacterium Paratuberculosis* u laní *cervus elaphus* na farmách v Belgii.

Reinken a kol. (1990) ve své příručce zabývají technikami farmových chovů zvěře v Německu. Porovnávali farmové chovy v Německu, kde převládá chov *dama dama*, zatímco ve Velké Británii převládá chov *cervus elaphus*.

Moore a kol. (1988) se zabývali mezi lety 1973 – 1983 podmínkami ovlivňující růst farmových jelenů v Invermay.

Lazar a kol. (2009) popisují narůstající počet nepovolených farmových chovů *cervus elaphus* a *dama dama* na Slovensku. Hlavní příčinou je podle autorů, velký zájem o zvěřinu a o markanty na trhu.

Fialová (2006) popisuje chov *dama dama* v Lážištích u Husince. Tato farma o rozloze 135 ha patří mezi největší v České republice.

Žirovnická (2000) ve svém článku se zabývá právní metodikou pro farmové chovy.

Bartoš a kol. (1999) sestavili řád pro farmové chovy jelenovitých v České republice. Stanovili doporučení, kde na 1 ha plochy by mělo být 1 - 15 kusů, zároveň chovatel musí dbát na pohodlí zvířat, tzv. Welfare.

Yoshikawa a kol. (1996) se zabývali chovem *cervus nippon* na severo – východě Číny.

Pařízek (2013) ve svém článku popisuje chov jelenovitých na farmách ve Švédsku. Uvedl, že chovaná zvířata se usmrcují na speciálních jatkách. Mezi největší tyto zpracovatelské subjekty patří Skanska Vilt v Sjunkarod.

Pařízek (2007) se ve svém článku zaměřil na farmový chov *cervus nippon* na Plzeňsku.

Fletcher (2009) ve své přednášce uvedl, že celkový počet chovatelů jelenovitých na farmách ve Velké Británii je 4500 kusů.

Hliněný (2013) se ve své práci zaměřil na inventarizaci farmových chovů zvěře v působnosti okresní veterinární správy Nymburk. Autor ve své diplomové

práci popisuje sumarizaci legálních a nelegálních chovů a vysvětluje problematiku zdravotního stavu chované zvěře.

Jedlička (2013) se ve svém článku popisuje vliv *Taurotragus oryx* na spásání plevelnatých rostlin jako je *urtica dioica* *cesium arvense*

2.1. Právní legislativa chovu zvěře v zajetí

V první řadě si musíme ujasnit, že každý, nově založený chov zvěře v zajetí, se řídí určitými právními předpisy. Chovy zvěře na nehonebních pozemcích jsou povoleny souhlasem orgánu státní správy myslivosti po dohodě s orgánem ochrany přírody. Dále se k chovu musí vyjádřit veterinární orgán a orgán na ochranu zvířat proti týrání na základě žádosti. Předepsaný formulář žádosti neexistuje, žádost si žadatel připraví sám a může jí podat jakákoliv fyzická nebo právnická osoba.

K žádosti doložíme:

- žádost o povolení k chovu zvěře zajetí, ve které musí být uveden druh zvěře, její počet, místo a účel chovu (neplatí pro vypouštění zvěře do honitby)
- vyjádření veterinárních orgánů
- souhlas orgánů na ochranu zvířat proti týrání

Nejčastějším typem chovu zvěře nehonebním pozemku je farmový chov. Takto chovanou zvěř nemůže řadit mezi zvěř, ale podle veterinárního zákona se jedná o hospodářské zvíře a výsledný produkt není zvěřina, ale maso. Tato hospodářská zvířata musí být označena značkou a evidována u krajské veterinární správy.

Pokud chovatel nevlastní vlastní zpracovnu masa, musí být každé zvíře usmrceno na jatkách. Usmrcování zvířat mimo jatka povoluje krajská veterinární správa. V poslední době se velmi intenzivně používá usmrcení loveckou střelnou zbraní, odstřel také povoluje krajská veterinární správa. Kolik je neoficiálně povolených odstřelů zvířat nikdo neví, ale určitě se jedná o velmi vysoké číslo.

2.2. Welfare zvíře

Broom (1986) uvádí, že Welfare zvířat představuje stav, ve kterém se organismus snaží vyrovnat s prostředím, ve kterém žije.

Sovjak (2006) popisuje nároky chovaných zvířat na prostor. U druhů (*capreolus capreolus*, *odocoileus virginianus*, *dama dama*) by měl být prostor venkovního výběhu do počtu pěti zvířat nejméně 200 m² a pro každé další zvíře o 10 m² navíc. U druhů (*cervus elaphus*, *alces alces*) by velikost venkovního výběhu do počtu pěti zvířat nejméně 400 m² a pro každé další zvíře o 20 m² navíc.

Hanzal (2012) uvádí, že první pravidla tzv. welfare formulovala v roce 1965 Brambellova komise, která pojmenovala pět základních podmínek pro pohodu hospodářských zvířat - vstát, otočit se, lehnout si, očistit si tělo a natáhnout končetiny

Hliněný (2013) ve své práci uvedl, že pokud zvíře nemá zajištěné fyziologické, biologické, a prostorové nároky, tak nastávají různé formy onemocnění.

Webster (1999) definuje pojem „welfare“ jako pohodu zvířete, která je určena jeho

schopností vyhnout se strádání a zachovat si zdatnost. Podstatu pojmu vymezuje do konceptu „pěti svobod“, kdy musí být

- 1) bezproblémovým přístupem k čerstvé vodě a krmivu zajištěna svoboda od žízně, hladu a podvýživy,
- 2) poskytnutím vhodného prostředí a pohodlného místa k odpočinku svoboda od nepohodlí,
- 3) pomocí prevence, rychlé diagnózy a léčení svoboda od bolesti, zranění a nemoci,
- 4) poskytnutím dostatečného prostoru, vhodného vybavení a společnosti zvířat téhož druhu svoboda uskutečnit normální chování,
- 5) zabezpečením podmínek, jež vylučují mentální strádání svoboda od strachu a

2.3 Požadavky na základní vybavení farmových chovů

Základní vybavení farmových chovů zahrnuje:

1. Zabezpečení prostoru farmového chovu
2. Prostory pro zvířata (ustájovací, výběhové)
3. Pomocné prostory (skladování krmiv a steliva, skladování odpadů, technologické prostory, prostory pro manipulaci zvířat při veterinárních úkonech, prostory pro uchování vedlejších živočišných produktů)

2.3.1. Zabezpečení

Prostor farmového má chránit chov před přístupem nepovolaných osob a vnikání nežádoucích druhů zvířat a také před únikem chovaných zvířat.

2.3.2 Prostory pro zvířata

Prostory jsou podle technologie ustájovací a výběhové, mohou mít charakter samostatného objektu, nebo pouze vymezeného prostoru a jejich technologické vybavení má:

- poskytovat zvířatům ochranu před nepříznivými klimatickými vlivy a riziky ohrožujícími jejich zdraví a umožnit jim přirozený odpočinek
- poskytovat prostředí a systém chovu přiměřené k zachování přírody, reprodukce a zdraví zvířat
- poskytovat volnost pohybu
- umožnit, aby zvířata nebyla držena trvale ve tmě
- umožnit podávat zvířatům, podle jejich věku, hmotnosti a druhu zvěře, podávat dostatek krmiva a vody
- umožnit, aby zvířata mohla být jednou denně zevrubně prohlédnuta a pokud to bude nutné, aby mohla být provedena individuální prohlídka
- umožnit kontakt s ostatními zvířaty daného druhu
- umožnit udržovat v čistotě a průběžně dezinfikovat vnitřní povrchy stáje, případně provádět úklid

2.3.3 Použité materiály ke konstrukci staveb a vybavení

Materiály, s nimiž mohou zvířata přijít do styku, nesmí být pro ně zdravotně závadné a měly by být vhodné pro důkladné čištění a dezinfekci. Pro zajištění

bezpečnosti zvířat by dané prvky neměly mít ostré hrany nebo výčnělky, o které by se mohla zvířata zranit.

2.3.4 Pomocné prostory

Pomocné prostory mají umožnit bezproblémový provoz farmového chovu. Rozdělujeme je:

a) Skladování krmiv a steliva

Sklad krmiv s oddělenými prostorami pro jednotlivé druhy krmiv (objemná krmiva, jadrná krmiva, senáž, siláž, dužnatá krmiva) zabezpečený tak, aby ke krmivu neměla přístup volně žijící nebo chovaná zvířata a aby při skladování nebyla narušována kvalita a zdravotní nezávadnost krmiv.

b) Skladování odpadů

Farmový chov musí mít zabezpečenou neškodnou likvidaci vzniklých vedlejších živočišných produktů, včetně likvidace podestýlky.

c) Technologické prostory

Sociální a hygienické zařízení pro zaměstnance (šatna, umývárna, záchod) vybavené podle hygienických předpisů.

2.4 Medikace farmových zvířat

Důležitým prvkem při farmovém chovu, je předkládání kvalitních medikamentů pro zvěř.

Bartoš a kol.(2000) uvádí, že ve farmových chovech je důležité zajišťovat medikamentózní prevenci a terapii závažných onemocnění, zejména parazitárních. Vysokou koncentrací zvířat v těchto chovech vznikají příznivé podmínky pro rychlé šíření parazitárních a dalších přenosných onemocnění. Velikou výhodou farmových chovů z hlediska veterinární prevence a terapie je možnost přesné diagnostiky zejména přenosných, zajišťování pravidelné a důsledné prevence, případně léčby, zdravotní kontroly, možnosti přesného podávání veterinárních léčiv podle počtu a kategorií ošetřovaných zvířat a větší možnosti likvidace mezihostitelů.

Nejzávažnější onemocnění, která se vyskytují, při nedostatečném uplatňování veterinárních opatření, jsou u spárkaté zvěře ve farmových chovech parazitózy. Největší přímé ztráty způsobují plicní helmintózy, v určitých lokalitách tremantodózy. Většina parazitóz působí negativně na imunitní systém.

Základem účinné prevence a terapie jsou specifické veterinární přípravky pro zvěř podávané převážně ve formě medikovaných krmiv. Tyto přípravky musí splňovat řadu náročných požadavků a kritérií:

- vysokou účinnost se širokým spektrem působení na různé druhy parazitů, jejich larvální stadia a dospělé formy
- působení v cílových orgánech napadených parazity zejména v zažívacím traktu, plicích a játrech
- musí mít dostatečnou terapeutickou šíři, musí prokazovat dobrou snášenlivost u jednotlivých druhů spárkaté zvěře
- přípravky musí být dobře metabolizovatelné, nesmí vytvářet dlouhodobá rezidua v organismu
- přípravky musí obsahovat vhodná chuťová korigencia, aby je zvěř dobře přijímala.
- koncentrace léčiv v připravovaných krmných směsích vedle účinnosti zajišťovat bezpečnost podání u různých druhů a kategorií spárkaté zvěře

V současné době jsou v České republice registrovány pro použití u spárkaté zvěře 2 veterinární přípravky:

- a) Cermix
- b) Rafendazol

Cermix

Medikament s vysokým obsahem invermektinu je vysoce účinný na oblé červy zažívadel a plic, na obě formy střevkovitosti a na většinu ektoparazitů.

Rafendazol

Medikament s obsahem dvou účinných látek, rafendazol a mebendazol, působí na nematody zažívadel a plic, na hltanovou střevkovitost a selektivně na motolice, zejména *Fasciloides magna*.

Ve farmových chovech je vhodné zajišťovat aplikaci antiparazitik pravidelně, nejméně dvakrát ročně, vzhledem k vysoké koncentraci zvěře.

Samostatnou kategorií přípravku, které zlepšují kondici a zdravotní stav zvěře, tvoří vitamino – minerální premixy. V BIOPHARMU jsou vyráběny dvě varianty přípravků Roboran. Roboran pro spárkatou zvěř a Roboran pro jelení zvěř s obsahem vitamínů, makro – a mikrominerálií v optimálním poměru. Tyto přípravky jsou především určeny pro oborní a farmové chovy. Snižují lámavost paroží zejména u *dama dama* a zvyšují jejich specifickou hmotnost, mají vliv na růst toulců u *ovis musimon*. Podávají se v předepsaných dávkách v jadrném krmivu po dobu třech až čtyřech měsíců.

2.5 Asociace farmových chovů jelenovitých

Asociace farmových chovů jelenovitých České republiky je otevřené sdružení občanů, kteří se zabývají problematikou farmových chovů jelenovitých. Hlavním cílem asociace je:

- sdružovat chovatele a příznivce farmových chovů jelenovitých
- zajistit jejich vzájemnou informovanost
- hájit zájmy členů při jednáních se státními a jinými orgány
- zprostředkovat kontakty s obdobnými organizacemi v České republice a v zahraničí.

Byla založena, jako podpora chovatelů jelenovitých a počátky jejího vzniku spadají do první poloviny osmdesátých let, kdy byly založeny první farmy. Jednalo se o chov dančí zvěře v ZD Sedmihorky a ZD Čejč a chov jelení zvěře v Bohumilicích a ZD Lučany nad Nisou.

Dne 20. 5. 1992 došlo v Čejči k setkání příznivců farmových chovů jelenovitých, kde byl ustanoven přípravný výbor ve složení Ing. Luděk Bartoš, CSc. (předseda), Ing. Vladimír Kartusek (místopředseda pro Slovenskou republiku) a MVDr. Vlastislav Barnet (hospodář) a Pavel Veverka (revizor). K 20. 07. 1992 došlo k zaregistrování asociace farmových chovů ČSFR na ministerstvu vnitra ČR a 24. 09. 1992 na ministerstvu vnitra SR. Po rozpadu Československa došlo v roce 1993 ke změně názvu asociace na *Česká a Slovenská asociace farmových chovů*. K 15. 06. 1995 došlo ke změně názvu na *Asociace farmových chovů jelenovitých České republiky* (dále *AFCHJ*). Prezidentem asociace byl zvolen Ing. Luděk Bartoš. Od roku 2003 tuto funkci vykonává Ing. Václav Pařízek *AFCHJ (2004)*.

2.5.1 Stanovy AFCHJ

Článek I. Základní ustanovení

- 1) Asociace farmových chovů jelenovitých české republiky (dále jen AFCHJ) je otevřené odborné sdružení občanů s působností v České republice.
- 2) AFCHJ je samostatnou právnickou osobou se sídlem v Praze.
- 3) AFCHJ vyvíjí činnost v souladu s platnými zákony České republiky. Článek

II. Cíl sdružení

1) AFCHJ je otevřené sdružení občanů, kteří se zabývají problematikou farmových chovů jelenovitých.

2) Hlavním cílem AFCHJ je sdružit chovatele a příznivce farmových chovů jelenovitých, zajistit jejich vzájemnou informovanost, hájit zájmy členů při jednáních se státními a jinými orgány a zprostředkovat kontakty s obdobnými organizacemi v České republice a v zahraničí.

Článek III. Členství. Orgány sdružení

1) AFCHJ rozlišuje vedle "člena" také statut "pozorovatele". Na rozdíl od "člena", není "pozorovatel" veden v členském seznamu AFCHJ, nemůže se stát členem výboru ani revizorem a nemůže hlasovat na jednáních AFCHJ. Dostává pouze Zpravodaj AFCHJ a veškeré další informativní písemné materiály, které jsou rozesílány členům.

1a) Členem AFCHJ může být každý občan, který projeví zájem o problematiku farmových chovů jelenovitých a je ochoten plnit závazky z členství vyplývající.

1b) Pozorovatelem AFCHJ může být každý občan, který projeví zájem o problematiku farmových chovů jelenovitých a není majitelem farmy nebo není provozovatelem firmy zabývající se výrobou či obchodní činností související s chovem jelenovitých a platí příslušný roční poplatek

2) Orgány jsou:

- Valná hromada
- Výbor
- Revizor

3) Nejvyšším orgánem AFCHJ je Valná hromada, kterou tvoří shromáždění všech členů. Valná hromada zejména projednává a schvaluje stanovy AFCHJ, jednacích řád a program činnosti. Valná hromada volí prezidenta, vice - prezidenta, hospodáře, revizora, popř. další členy Výboru na období 3 let a má právo je odvolat. Valnou hromadu svolává Výbor nejméně 1x za 1 rok nebo na písemnou žádost 1/3 členské základny do 2 měsíců.

4) Výbor AFCHJ je výkonný orgán. Je tvořen prezidentem, vice-prezidentem, hospodářem a případně dalšími osobami pověřenými konkrétními úkoly. Výbor se

schází podle potřeby. Její práci řídí a koordinuje prezident. Členové výboru jsou po dobu výkonu funkce zproštěni od placení členských příspěvků.

5) Revizor působí jako samostatný kontrolní orgán, zodpovědný za svou činnost Valné hromadě. Revizor nesmí být členem Výboru. Revizor zejména kontroluje dodržování stanov a veškerou hospodářskou činnost.

6) Jménem AFCHJ jsou oprávněni jednat prezident, vice - prezident a pověření členové Výboru v rozsahu zmocnění.

Článek IV. Hospodaření

1) Hospodaření AFCHJ se řídí rozpočtem. Návrh rozpočtu sestavuje hospodář s vice-prezidentem vždy na období kalendářního roku. Rozpočet a zprávu o hospodaření schvaluje Valná hromada.

2) Majetek AFCHJ tvoří hmotné statky a finanční prostředky. S tímto majetkem její jednotlivé orgány hospodaří a do jeho výše ručí za své finanční závazky ve vztahu k cizím subjektům.

3) Příjmy AFCHJ tvoří: - členské příspěvky 1000 Kč ročně - příspěvek pozorovatele 200 Kč ročně - příjmy z hospodářské činnosti- příjmy od sponzorů - dotace, subvence a dary cizích subjektů

4) Výši členských příspěvků stanoví Valná hromada.

5) K zajištění hospodářské činnosti sloužící potřebám AFCHJ může Výbor zřizovat účelová a hospodářská zařízení.

3. Materiál a metody

Působnost městského úřadu Havlíčkův Brod je vymezena v rámci bývalého okresu Havlíčkův Brod. Celková výměra okresu Havlíčkův Brod, je 1 264 095 km².

Veškeré výsledky o jednotlivých chovech byly získány po dotazích na státní veterinární správě České republiky, na okresním mysliveckém spolku Havlíčkův Brod a po osobním kontaktu se zjištěnými chovateli.

Chovy jsem rozdělil na legální (L) a nelegální (N). Každý typ chovu jsem zařadil do tabulky. V prvním sloupci tabulky jsem uvedl jméno chovatele a jeho adresu, v druhém sloupci chované druhy, druhy zvířat jsem označil písmeny M (*ovis musimon*), D (*dama dama*), J (*cervus elaphus*), JM (*Elaphurus davidianus*) a P (*sus scrofa*), ve třetím sloupci jsou počty jednotlivých druhů a ve čtvrtém sloupci je uvedena celková rozloha farmy.

U každého chovu jsem provedl sumarizaci a následný popis farmy.

4. Výsledky

4.1 Zjištěné legální chovy

Po osobních a emailových dotazech na okresní veterinární správu Havlíčkův Brod a Okresní myslivecký spolek Havlíčkův Brod bylo zjištěno celkem třináct chovů zvěře na nehonebních pozemcích v působnosti městského úřadu Havlíčkův Brod, veškeré zjištěné chovy jsou vyznačeny na obrázku č. 1.

Obrázek č. 1

Celkem bylo zjištěno 11 legálních chovů. Veškeré legální chovy jsou uvedené v tabulce č. 1. Do tabulky, v prvním sloupci, jsem uvedl jméno chovatele a místo chovu, ve druhém sloupci jsou vypsané jednotlivé druhy v každém chovu, ve třetím sloupci jsou uvedeny počty zvířat a ve čtvrtém sloupci je velikost každého pozemku.

Tabulka č. 1

Jméno a místo chovu	Chované druhy (M, D, J, JM, P)	Počet (ks)	Velikost farmy (ha)
Václav Hyrš, Šachotín	M, D, P	70 D 15 M 4 P	5,1
Lesolg s. r. o., Rozsochatec	D	54 D	1,9
Zempol s. r. o., Břevnice	J, M	228 J 222 D	21,2
Ing. Jiří Pospíšil, Nezdín	D	35 D	8,9
Petr Čáp, Mírátky	M, D, J	32 D 30 M 21 J	6,3
Pavel Málek, Chotěboř	M	13 M	0,25
Jindřich Pecha, Dlouhá Ves	JM, D, M	13 JM 10 D 3 M	0,34

Petr Novák, Mírovka	M	8 M	0,15
Roman Choutka, Kouty	D	17 D	0,22
Luboš Novák, Světlá nad Sázavou	M, D, J	10 D 6 J 6 M	1,8
Minigal s. r. o., Ždírec nad Doubravou	D	7 D	0,05

4.1.1 Chov Václava Hyrše

Farmový chov Václava Hyrše se nachází v obci Šachotín. Na farmě, obdélníkovitého tvaru o rozloze 5,1 ha, se v současné době celkem nachází 89 ks zvířat. Z toho je sedmdesát *dama dama*, patnáct *ovis musimon* a čtyři *sus scrofa*. Pan Václav Hyrš provozuje farmový chov od roku 1999 a je členem Asociace farmových chovů jelenovitých.

Farma je oplocena dřevěným plotem o výšce 2,2 m. Uprostřed farmy se nachází velké napajedlo, které zajišťuje dostatečný přísun vody.

K příkrmování je podáván hlavně oves, kukuřičné zrno a kvalitní vojtěškové seno. Zvířata dostávají dvakrát ročně medikaci proti parazitům.

K usmrcení zvířat má majitel povoleno používat loveckou kulovou zbraň, je jedním z tří chovatelů, kteří mají povoleno takto usmrčovovat chovaná zvířata. Lov probíhá z dřevěné kazatelny. Za rok 2013 bylo usmrceno dvanáct kusů *dama dama* a dva *ovis musimon*. Maso bylo převážně využito pro vlastní potřebu.

Velkým problémem tohoto chovu, je časté úmyslné poškozování plotu ze strany neznámých pachatelů a následnému úniku chovaných zvířat. V roce 2012 bylo

zjištěno několik střelných poranění z malorážky u chovaných zvířat. Tři zvířata byla postřelena na krk a následně musela být utracena.

4.1.2 Chov Lesolg s. r. o

Druhý legální chov provozuje statek Lesolg s. r. o. v Rozsochatci. Na farmě o rozloze 1,9 ha je chováno celkově padesát čtyři daňků. Firma provozuje chov od roku 2005.

Farma je oplocena dřevěným plotem o výšce 2,2 m.

K usmrcení zvířat dochází jednak porážkou na jatkách a zejména odstřelem kulovou zbraní. Odstřel je prováděn z dřevěné kazatelny umístěné na hranici farmy s lesním porostem. Za rok 2013 bylo takto usmrceno deset *dama dama*. Maso bylo prodáno fyzickým osobám.

Obrázek č.2 kazatelna

Obrázek č. 3 pohled na chovanou zvěř

4.1.3 Chov Zempol s. r. o

Třetí legální chov je provozován firmou Zempol s. r. o v Břevnici. Celková výměra je 21,2 ha, což je největší farma na okrese Havlíčkův Brod. Na farmě se chová celkem čtyři sta padesát kusů zvířat, z čehož je dvě stě dvacet osm kusů *cervus elaphus* a dvě stě dvacet dva kusů *dama dama*. Firma chov provozuje od roku 2004.

Farma je oplocena drátěným plotem o výšce 2,5 m. V prostoru farmy je několik vzrostlých břízek a dubů letních. V příštím roce firma plánuje vysadit několik desítek jabloní a hrušní, aby se zvýšila úživnost farmy. V severo – západní části farmy se nachází velké, uměle založené kaliště. Pro příkrmování je zbudováno na farmě pět seníků s krmítky pro jadrné krmivo o rozměrech 3,5 x 2 m. Zvěř je poměrně plachá a ve velice dobré kondici.

Firma Zempol má povoleno usmrcovat zvířata odstřelem. Za loňský rok to bylo dvacet tři daňků a třicet šest jelenů. Odlov probíhá z tří dřevěných kazatelen.

Obrázek č. 4 kaliště

Obrázek č. 5 seníky a kazatelna

Obrázek č. 6 kazatelna

Obrázek č. 7 pohled na chovanou zvěř

Obrázek č. 8 pohled na chovanou zvěř

4. 1. 4 Chov Ing. Jiří Pospíšil

Čtvrtý legální chov je chov Ing. Jiřího Pospíšila v Nezdíně. Rozloha pozemku, obdélníkovitého tvaru, je 8,9 ha a je oplocena dřevěným plotem do výšky 2 m. V daném chovu se celkem chová třicet pět daňků. Majitel nechtěl uvést podrobné informace o svém chovu.

Z okresní veterinární správy bylo zjištěno, že chovatel v posledních letech často porušoval pravidlo Welfare a zákon č. 246/1992 Sb. na ochranu zvířat proti týrání. Zvířata byla značně podvyživená, neměla dostatek vody, a byla nemocná.

V současné době částečně došlo ke zlepšení podmínek, ale chybí větší počet příkrmovacích zařízení a větší napajedlo.

Obrázek č. 9 seník

Obrázek č. 10 pohled na daňky

Obrázek č. 11 pohled na daňky

4. 1. 5 Chov Petr Čáp

Pátý legální chov se nachází poblíž obce Miřátky. Celková rozloha pozemku je 6,3 ha. Celkem se na tomto pozemku chová třicet kusů *ovis musimon*, dvacet jedna kusů *cervus elaphus*, třicet dva kusů *dama dama*. Plot je tvořen drátěným pletivem a dřevěnými sloupy. Výška plotu je dva metry.

Na pozemku se nachází pouze jeden malý seník, jadrné krmivo je předkládáno na zem, chybí zde větší napajedlo a vhodný kryt pro zvěř. Na pozemku se nenachází žádné dřeviny, které by částečně zvýšily úživnost.

Vzhledem nedostatečnému zajištění potravy a vody jsou zvířata ve velmi dobré kondici a nejeví žádné známky nemocí ani jiných parazitů.

Obrázek č. 12 pohled na místo předkládání krmiva

4. 1. 6 Chov Pavel Málek

Šestý legální chov se nachází ve městě Chotěboř. Na pozemku o výměře 0,25 ha je chován *ovis musimon* v počtu třinácti kusů, z toho jsou čtyři mufloni a devět muflonek. Pozemek je oplocen drátěným plotem připevněným na dřevěné kůly. Výška plotu jsou dva metry, což je dostačující. Chov je provozován od roku 2008.

K předkládání potravy slouží seník s krmítkem na jadrné krmivo. Voda je zajištěna v plastové nádobě o rozměrech 1,2 x 1,6 m. Ke krytu slouží dřevěný přístřešek o rozměrech 2,5 x 5 m. Zvířata mají výborný zdravotní stav a nejsou vůbec plachá.

Obrázek č. 13 přístřešek pro zvířata

Obrázek č. 14 pohled na muflony

Obrázek č. 14 muflonka

4. 1. 7 Chov Jindřich Pecha

Sedmý legální chov se nachází v obci Dlouhá Ves u Havlíčkova Brodu. Na pozemku o výměře 0,34 ha majitel chová třináct *Elaphurus davidianus*, deset *dama dama*, tři *ovis musimon*.

Majitel odmítl sdělit veškeré podrobnosti o svém chovu.

4. 1. 8 Chov Petr Novák

Osmý legální chov se nachází v obci Mírovka. Na pozemku o velikosti 0,08 ha je chováno osm *ovis musimon*. Majitel odmítl sdělit podrobné informace ke svému chovu a odmítl i fotografování svého chovu.

4. 1. 9 Chov Roman Choutka

Devátý legální chov byl zjištěn na území obce Kouty. Na oploceném pozemku o velikosti 0,22 ha majitel chová sedmnáct *dama dama*. Pozemek je oplocen drátěným pletivem připevněným na dřevěné sloupky. Výška plotu je dva metry.

Na ploše roste několik smrků a borovic. Chybí zde plodonosné dřeviny. Polovina pozemku je zatravněna. Na pozemku je umístěn jeden seník a jedna

kameninová napáječka, která zajišťuje dostatečný přísun vody. Ke krytu pro zvířata slouží jeden dřevěný přístřešek.

Majitel chová daňky spolu s *ovis orientalis aries*. Zvířata jsou velice vystresovaná a plachá. Velikost pozemku se jeví jako nedostatečná.

Obrázek č 15 seník

Obrázek č. 16 pohled na daňky a ovce

4. 1. 10 Chov Josef Novák

Desátý legální chov byl zjištěn v obci Dolní Bohušice u Světlé nad Sázavou. Majitel zde chová deset *dama dama*, šest *cervus elaphus* a šest *ovis musimon*. Velikost oploceného pozemku je 1,8 ha. Celá plocha pozemku je zatravněna, velikost pozemku pro tento chov je dostačující. Pan Novák plánuje v budoucnu rozšíření své farmy.

Objemové krmivo je předkládáno do seníku. Přísun vody je zajištěn dvěma napajedly. Zvířata nejeví známky nemocí, jsou ve velmi dobré kondici a jsou velice plachá. V nejbližší době majitel plánuje výsadbu ovocných dřevin a zbudování menšího travního políčka.

Obrázek č. 16 pohled na farmu

Obrázek č. 17 pohled na zvířata

4. 1. 11 Chov Minigal s. r. o

Jedenáctý legální chov byl zjištěn ve Ždírci nad Doubravou. Na pozemku o výměře 0,1 ha je chováno sedm *dama dama*. Firma odmítla poskytnout informace o svém chovu.

4. 2 Zjištěné nelegální chovy

Po dotazech na okresním mysliveckém spolku Havlíčkův Brod byly zjištěny dva nelegální chovy. Oba nelegální chovy jsem vypsals v tabulce č. 2. V prvním sloupci, jsem uvedl jméno chovatele a místo chovu, ve druhém sloupci jsou vypsány jednotlivé druhy v každém chovu, ve třetím sloupci jsou uvedeny počty zvířat a ve čtvrtém sloupci je velikost každého pozemku.

Tabulka č. 2

Jméno a místo chovu	Chované druhy (M, D, J, JM, P)	Počet (ks)	Velikost farmy (ha)
Bohumír Vacek, Malčín	D	15	0,5
Miroslav Dočkal, Broumova Lhota	M	2	0,1

4. 2. 1 Chov Bohumír Vacek

První nelegální chov byl zjištěn v obci Malčín. Velikost oploceného pozemku je 0,5 ha. Plot je dřevěný a sloupky jsou vyrobeny z dřevěných prachů. Výška plotu jsou dva metry.

V tomto nelegálním chovu majitel chová patnáct *dama dama*, z toho jsou čtyři daňci a jedenáct danělek. Pan Vacek chov provozuje od roku 2002. V roce 2005 si majitel přivezl dvě danělky z Maďarska na oživení chovu.

Objemové krmivo je předkládáno do seníku, který je umístěn v přístřešku pro zvířata. Na pozemku je vysazeno několik jabloní, jako zvýšení úživnosti pozemku. Jadrné krmivo je předkládáno na zem. Zdroj vody je zajištěn dřevěným napajedlem o rozměrech 0,5 x 4 m. Daňkům jsou každoročně předkládány minerály k růstu paroží. Zvířata nejeví žádné známky onemocnění. Majitel chce v letošním roce chov zlegalizovat a následně rozšířit. Zvířata jsou velice domestikovaná.

Obrázek č. 18 seník a napajedlo

Obrázek č. 19 pohled na daňky

4. 2. 2 Chov Miroslav Dočkal

Druhý nelegální chov byl zjištěn v obci Broumova Lhota. Na oploceném pozemku o velikosti 0,1 ha jsou chováni dva *ovis musimon*. Plot je dřevěný a vysoký jeden metr, což je nedostačující.

Krmivo je předkládáno převážně na zem, chybí jednak příkrmovací zařízení tak i kvalitní přístřešek. Zdroj pitné vody zajištěn jedním kameninovým napajedlem.

Oba mufloni jsou chováni společně *ovis orientalis aries*.

Obrázek č. 20 pozorovací posed

Obrázek č. 21 muflon

5. Diskuze

Po osobních dotazech na OVS Havlíčkův Brod a Okresní myslivecký spolek Havlíčkův Brod bylo zjištěno celkem 13 chovů zvěře na nehonebních pozemcích.

Hliněný (2013) ve své práci uvádí, že na pozemcích v působnosti OVS Nymburk převažují chovy nelegální oproti legálním. V mé práci jsem došel ke zjištění, že převládají chovy legální nad nelegálními. Přesné počty nelegálních chovů je obtížné určit.

Počty chovaných druhů v legálních chovech jsou dle OVS Havlíčkův Brod přesné, protože majitelé chovů za každý rok vykazují počty jednotlivých druhů zvěře. V nelegálních chovech byly jednotlivé počty zvířat získány od majitelů chovů. Celkové počty zvěře jsou uvedeny v grafu č. 1.

Dle vyhlášky 208/ 2004 Sb. se pro chov *dama dama* a *cervus elaphus* počítá s hustotou jeden až patnáct zvířat na jeden hektar, což většina větších legálních chovů splňuje, u menších chovů je problém s větším počtem kusů zvířat v poměru s menší plochou. Zvířata chovaná legálně a nelegálně na menších pozemcích jsou více domestikovaná, než ve velkých legálních farmách. Zatímco Hliněný (2013) uvádí, že ve všech nelegálních chovech jsou zvířata velice stresována a týrána.

Tři legální chovy mají povoleno usmrcovat zvířata pomocí střelné zbraně, ale nelegálních odstřelů je mnohem víc, na požádání některých chovatelů je ve své práci neuvádím. Bohužel někteří chovatelé provozují farmový chov, jako poplatkový lov.

6. Závěr

Tato bakalářská práce je zaměřena inventarizaci a sumarizaci chovů zvěře na nehonebních pozemcích v rámci působnosti Městského úřadu Havlíčkův Brod.

Zjištění legálních chovů probíhalo v roce 2013 přes okresní veterinární správu Havlíčkův Brod. Bylo zjištěno celkem jedenáct legálních chovů. Po osobním kontaktu s každým chovatelem bylo provedeno zhodnocení vybraného chovu. Velkým problémem byla neochota chovatelů při poskytování informací. Téměř polovina chovatelů odmítla poskytnout podrobnější informace. V každém chovu je uvedena rozloha farmy, počet zvířat a použité technologie. V některých legálních chovech bylo zjištěno špatné předkládání krmiva a nedodržení podmínek Welfare.

Nelegální chovy byly zjišťovány přes okresní myslivecký spolek Havlíčkův Brod a přes dotazy od majitelů legálních chovů. Celkem byly zjištěny dva nelegální chovy. U jednoho nelegálního chovu *ovis musimon* bylo zjištěno, že spolu s *ovis musimon* majitel chová *ovis orientalis aries*. Z hlediska možnosti výskytu *Dicrocoelium dendriticum* u ovčí, by měl chovatel zvážit společný chov těchto dvou druhů.

Na závěr chci uvést, že ve třinácti chovech v působnosti Městského úřadu Havlíčkův Brod je chováno celkem osm set dvanáct kusů spárkaté zvěře, z toho vyplývá, že na jeden chov připadá přibližně šedesát dva kusů spárkaté zvěře. Vzhledem tomu, že na tyto počty připadají 1 – 2 pracovníci OVS Havlíčkův Brod, je velkým problémem dostatečný dozor nad těmito chovy. Důležitým faktorem je i to, aby pracovníci OVS Havlíčkův Brod mohli svévolně provádět kontroly nad těmito chovy. Do dnešní doby mají předepsaný počet kontrol na daný rok.

7. Seznam použité literatury

1. BARTOŠ L. a kol. (2000): Biologie jelenovitých, Uhříněves, Praha, 162 s.
2. BARTOŠ L. a kol. (1991): Zkušenosti z prvních farem jelenů a daňků v Čechách a na Moravě, ÚVO Pardubice, Pardubice, 202 s.
3. BROOM (1986): Welfare, London
4. FIALOVÁ a kol. (2006): Chov daňků má slibnou budoucnost, Náš chov, Praha
5. GODFROID a kol. (2000): Výskyt *Mycobacterium Paratuberculosis* u laní *cervus elaphus*,
6. HANZAL a kol. (2012): Velká myslivecká encyklopedie, Grand, České Budějovice
7. HLINĚNÝ (2013): Inventarizace chovů zvěře na nehonebních pozemcích v rámci správní působnosti OVS Nymburk, Diplomová práce, CZU Praha
8. JEDLIČKA (2013): Antilopa jako regulátor plevelů, Náš chov, Praha
9. LAZAR a kol. (2009): Farmové chovy jeleňovitých na Slovensku z pohľadu produkcie zveriny, Slovenský veterinárni časopis, Bratislava
10. MOORE a kol. (1988): Liveweights, growth rates, and mortality of farmed red deer at Invermay, Journal of agricultural, New Zeland, 313 s.
11. PAŘÍZEK V. (2013): Za domácími porážkami jelenovitých ve Švédsku, Praha
12. PAŘÍZEK V. (2012): Chov jelenů má slibnou perspektivu, Zemědělec, Praha
13. REINKEN a kol. (1990): Deer fading. A practical guide to German techniques
14. ŘEZÁČ P. (1990): Endoparaziti jelení zvěře v podmínkách farmového chovu, Veterinářství, Praha,
15. SOVJÁK R. (2006): Podmínky chovu savců volně žijících druhů v zajetí, 56 s.
16. SLAMEČKA J. (2013): Pravidla pro zakládání farmových chovů na Slovensku, Nitra
17. WEBSTER J. (1999): Welfare: životní pohoda zvířat aneb střízlivé kázání o ráji. Nadace na ochranu zvířat, Praha.

18. YOSHIKAWA a kol. (1996): Histopatology of enzootic ataxia in sika deer
19. YEREX D (1990): Modern deer farm management, GP books, Wellington 175 s.
20. ŽIROVNICKÁ J. (2000): Veterináři vydali pravidla pro farmové chovy, Náš chov, Praha

LEGISLATIVA:

Vyhláška 208/ 2004 o minimálních standartech pro ochranu hospodářských zvířat

Vyhláška 201/2003 o veterinárních požadavcích na čerstvé drůbeží maso, králíčí maso, maso zvěře ve farmovém chovu a maso volně žijící zvěře

Zákon 449/2001 Sb o myslivosti

Zákon 166/1999 Sb. o veterinární péči

Zákon 246/1992 Sb. na ochranu zvířat proti týrání

DALŠÍ ZDROJE:

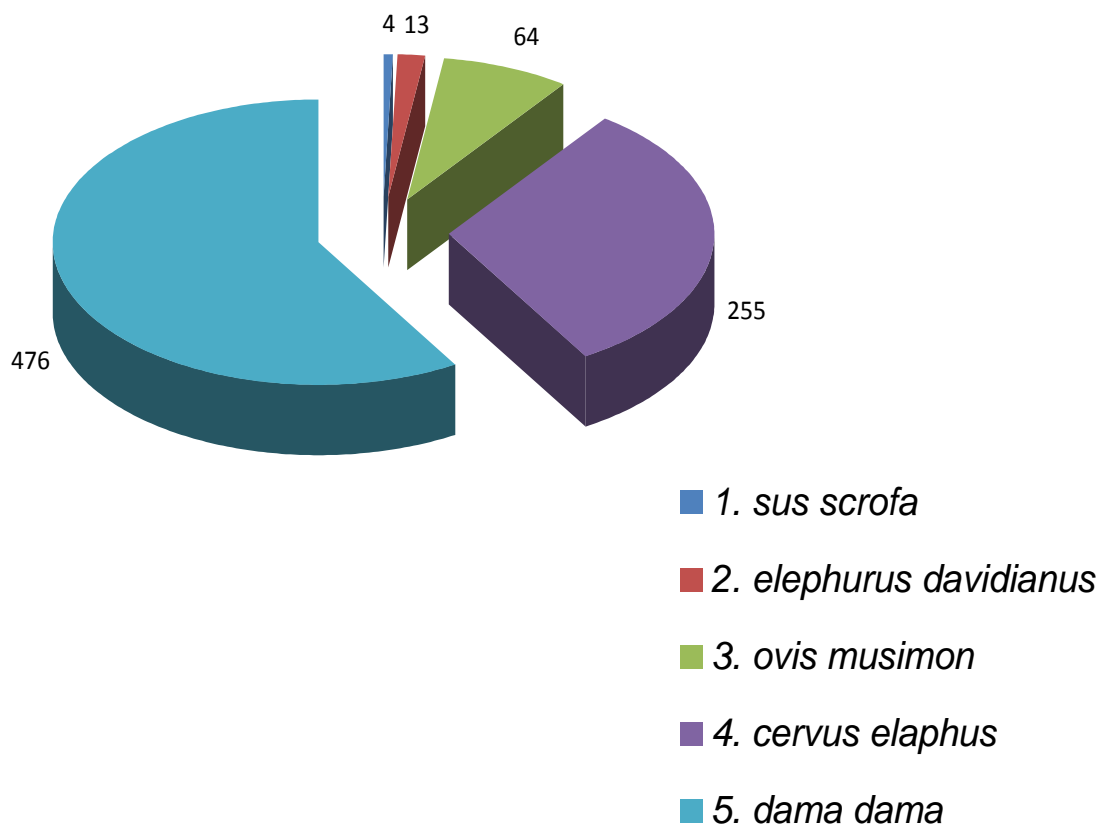
<http://www.afchj.cz/>

<http://www.agris.cz/>

SEZNAM PŘÍLOH

1. Graf č. 1 – Celkové počty chované zvěře

Celkové počty chované zvěře

Graf č. 1